

Posudek vedoucího diplomové práce – akademický rok 2014/2015

Autor práce: **Bc. Kateřina Frošchová**

Studijní obor: **Kulturní dějiny; Kulturně historická slavistika**

Název práce: **Kultura polského sarmatismu a její zobrazení ve filmovém zpracování Jerzyho Hoffmana**

Hoffmana

Vedoucí práce: **Michal Těra**

Oponent práce: **Mgr. Gabriela Ganzarowik**

Fenomen sarmatismu je rozpracovánou kulturní kapitolou v dějinách střední Evropy. Bohužel tento jev je jen málo reflektován v českém prostředí, a tak nám unikají významné kulturní a společenské souvislosti polsko-litvského soustátí, které tak silně ovlivňovaly střední a východoevropský prostor od 16. do 18. století. Z tohoto důvodu je třeba hodnotit jako přínos, že si Kateřina Frošchová vybrala právě tuto tematiku a pokusila se jí komplexně zpracovat, a tím ji i uvést do českého prostředí.

Výšeřtematu je tedy třeba hodnotit pozitivně. Rovněž zvolená metoda zpracování je uspokojivá. Autorka využila skutečnosti, že v polském prostředí je sarmatismus frekventovaným tématem a čerpala z bohaté odborné literatury pro tuto oblast. Díle specifickovala své téma zaměřením na oblast materiální kultury sarmatismu (konkrétně věnuje současně reflexi sarmatismu, konkrétně ve filmovém zpracování Sienkiewiczovy *Trilogie*). Na tomto zpracování mohla autorka dobře poukázat na objektivitu díla právě prostřednictvím konkrétních materiálních detailů, typických pro sarmatskou kulturu. Tímto přístupem se Kateřině Frošchové podařilo téma nejen rozšířit a prohloubit, ale rovněž aktualizovat.

Práce je rozdělena do tří základních kapitol. V první se autorka věnuje popisu obecného historicko-politického rámce epochy sarmatismu, jedná se tedy o dobu vlády posledních Jagellonců, období Vasovců a volených králů, a tedy době rozmachu i hluboké krize Rzeczpospolité. Autorka postupuje logicky a chronologicky, představuje základní historické mezníky a dovádí historický úvod až ke třem dělením Polska a zánku polsko-litvského státu. Na historickém pozadí tak rovněž může demonstrovat i vývoj sarmatismu jako ideologie – od jeho zlatého věku v 16. a v první polovině 17. století, až k úpadkovým formám století 18., kdy byl sarmatismus považován za jednu z příčin zániku státu.

Druhá – nosná – kapitola je věnována barokní kultuře, jejíž sarmatismus byl součástí a

v některých oblastech je s ní dokonce synonymicky ztotožňován. Tato kapitola má tři základní části. V první se věnuje autorka barokní kultuře v Polsku obecně, ve druhé si všimá sarmatismu jako obecně kulturního jevu – proto neopomíná taková témata jako původ ideje, šlechtické prostředí raně novověkého Polska, zvyklosti doprovázející život „Sarmatů“ či literární kulturu. Nevyhýbá se ani negativním reakcím na celou ideologii. Konečně třetí část je autoricky nejorginálnější – studenka se zde věnuje konkrétním prvkům sarmatského oděvu a podobně je rozebírá včetně jejich původu a užití.

Třetí kapitola se věnuje rozboru Hoffmannova zpracování *Trilogie* právě z hlediska sarmatské oděvní kultury. Jedná se o zřetel a zděřlou analytickou pasáž práce, v níž si autorka musí vyslechní svlasní invenienci a dosazenyými znalostmi, neboť se nemůže opřít o odbornou literaturu a jako pramen jí slouží samotný filmový materiál. Domnívá se, že si Kateřina Frošchová s nелеkým úkolem poradila skvělým způsobem a podává zcela konkrétní informace k jednotlivým detailům, které dotvářejí celkový dojem filmového díla a jeho záměru.

Co se výše pramenů, základny a literatury, zde autorka využila bohatých a početných zdrojů. Pro svoji práci využila etice děl z polského prostředí od 16. – 18. století, jako pramen jí pochopitelně sloužily i výše zmíněné filmy a přirozeně i Sienkiewiczova *Trilogie*. Sekundární literatura dokazuje jednak dobrou orientaci autorky v polské historiografii k tomuto tématu, jednak pozitivost, se kterou zpracovávala velké množství studií a monografií.

V práci nevřím konkrétní nedostatky, které by snižovaly její uroveň. Problem však spatřuji na obecně rovně – text je poněkud stylisricky nevyvážený, jisté pasáže připomínají někdy pouze výčet jmen, a jsou střídány jinak zdatřky ní analytickými kapitolami. Jinak je však text po formální stránce na vysoké úrovni – poznámkový aparát je propracovaný, seznam literatury bohatý.

Z výše řečeného vyplývá, že práci doporučuji k úspěšně obhajobě a hodnotím ji jako **v ý b o r n o u**

V Pardubicích 9. 7. 2015

Michal Těra
Michal Těra